

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	FOD na manevarskim površinama
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	27.01.2020. godine, 09:00 UTC, aerodrom
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>U proteklom periodu zbog vlažnosti terena i neadekvatnog pristupa na Platformu, odnosno tehničkom objektu, sa zapadne strane na aerodromu, od strane uposlenika je prijavljeno nanošenje velike količine FOD-a na istu, zbog čega može da dođe do narušavanja prihvatljivog nivoa sigurnosti.</p> <p>Uposlenici službe ljetnog i zimskog održavanja aerodromskih površina su upoznati sa problematikom, na osnovu čega pravovremeno vrše čišćenje iste, dok se trajno ne riješi problem asfaltiranjem.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Aerodrom je u skladu sa svojim internim procedurama sproveo istragu ovog događaja.</p> <p>Zaključci ove istrage:</p> <p>Specifičnu opasnost predstavlja povećana koncentracija FOD-a na površinama za kretanje, parkiranje i opslugu vazduhoplova (operativne površine aerodroma). Posledice koje mogu proizaći iz prisustva FOD-a na operativnim površinama aerodroma su:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mogućnost oštećenja motora vazduhoplova usled usisavanja FOD-a. -Mogućnost ozlede osoba, oštećenje susjednog vazduhoplova, vozila i opreme FOD-om usled udara mlaza motora vazduhoplova. -Mogućnost oštećenja točkova stajnog trapa vazduhoplova usled prisustva FOD-a na operativnim površinama aerodroma. <p>Postojeće mjere za kontrolu bezbjednosnih rizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Svaki uposlenik aerodroma je dužan odstraniti svaki uočeni FOD. -Obavljanje redovnih i pojačanih pregleda manevarskih površina. -Pregled i priprema platforme s ciljem bezbjednih operacija taksiranja, parkiranja i opsluge vazduhoplova. -U okviru pripreme za vazduoplov u dolasku, parker signalista obavlja pregled parking pozicije na platformi. -Prije ulaska vozila u sigurnosnu zonu ograničenog pristupa, na službenom prolazu se vrši pregled vozila u pogledu prisustva FOD-a. <p>2. Stručno lice SMD-a je izvršilo analizu ovog događaja.</p>
<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>2D prema ICAO metodologiji</p> <p>Ovaj događaj nije prouzrokovao nikakva oštećenja niti ozlede ali je došlo do smetnji koje je FOD prouzrokovao. Što se frekvencije tiče, ovakva vrsta događaja se rijetko dešava.</p>

Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	-Čišćenje površina za kretanje, parkiranje i opslugu vazduhoplova od ostataka FOD-a prije svakog napuštanja iste. -Vršiti pojačan pregled Platforme i TWY prije svakog slijetanja i politanja vazduhoplova. - Izvršiti privremeno nasipanje puta kamenom, do trajnog rješenja tj. asfaltiranja.
Prijedlog drugih mjera:	
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	